

למידה חברתית-רגשית במערכת החינוך

מירב חמי, רונן קספרסקי, דיצה משכית**

<https://doi.org/10.54301/BFPK7528>

מילות מפתח: למידה חברתית-רגשית (SEL); מיומנויות חברתיות-רגשיות (מח"ר); רכישת ידע; יישום ידע

למידה חברתית-רגשית במערכת החינוך: רקע והגדרה

בעשורים האחרונים גברה מאוד ההתעניינות בלמידה חברתית-רגשית (SEL - Socio-Emotional Learning). למידה חברתית-רגשית מיוחסת לתהליך שבאמצעותו מפתחים המעורבים בתהליך החינוכי מיומנויות חברתיות-רגשיות (מח"ר) מגוונות. את המושג 'למידה חברתית-רגשית' עצמו טבעה קבוצת Fetzer, מייסדת ארגון CASEL (Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning). על פי ההגדרה הרשמית של הארגון, למידה חברתית-רגשית היא התהליך שבאמצעותו רוכשים ומיישמים ידע, כישורים ועמדות לפיתוח זהות בריאה; מבצעים תהליכי ניהול רגשות, כמו אמפתיה והשגת מטרות; ומבססים מערכות יחסים תומכות ומפתחים תהליכי קבלת החלטות אחראיים ואכפתיים (<https://casel.org/fundamentals-of-sel>).

העניין בלמידה חברתית-רגשית מעוגן בשאיפה להכיל את השונות במערכת החינוך ובחברה ולהתמודד עם הצורך בהכנת ילדי ההווה להצלחה בעתיד הלא ידוע. אלו מקדמים את ההכרה בחשיבותן של מיומנויות חברתיות-רגשיות - מח"ר (קספרסקי וחמי, 2021) ומעמידים דרישה ממערכות החינוך לקדם גם ערכים

* ד"ר מירב חמי, פסיכולוגית, מנהלת את מרכז הסימולציות במכללת שאנן. יועצת ארגונית בהכשרתה, מנחת קבוצות במערכת החינוך ומרצה לפסיכולוגיה במכללת שאנן ובאקדמית לחינוך גורדון. בשנים האחרונות מתמקדת בקידום למידה חברתית-רגשית בקרב סגלי הוראה וסטודנטים בלימודי התואר השני.

** ד"ר רונן קספרסקי, מומחה בלקויות למידה, מדריך פדגוגי ומרצה בתחום החינוך המיוחד במכללת שאנן ובאקדמית לחינוך גורדון. בשנים האחרונות מתמקד בחקר למידה חברתית-רגשית.

*** פרופ' דיצה משכית, ראש החוג 'הוראה למידה והדרכה' בלימודי התואר השני באקדמית לחינוך גורדון. עורכת כתב העת השפיט רב גוונים: מחקר ושיח.

חברתיים-רגשיים כבסיס לצמיחה של התלמידים (בנבנישתי ופרידמן, 2020).

למידה חברתית-רגשית במערכת החינוך: מודלים להמשגה

בספרות המחקרית מוצגים מודלים מקובלים להמשגה של המח"ר. להלן יוצגו שני מודלים בולטים מעולם המחקר והמעשה, הממשיגים אשכולות שונים של המח"ר. ראשון יוצג המודל של CASEL (CASEL, 2020), אשר מייצר הבחנה יסודית בין מיומנויות הקשורות לעצמי לבין מיומנויות הקשורות ביחסים עם האחר. לאחריו יוצג מודל ה-SEL של ג'ונס וביורד (Jones & Bouffard, 2012), ובו נכללים מקבצי כישורים ההולמים את ההמשגה המקובלת בעולם הפסיכולוגיה - מיקוד בתחומים: הקוגניטיבי, הרגשי (תוך-אישי) והחברתי (בין-אישי).

מודל חמש היכולות של CASEL

במודל זה מודגשות חמש היכולות (מיומנויות) המרכזיות שלהלן, המאפשרות חוויה מוצלחת בבית הספר ובחיים עצמם, כפי שמסבירים וייסברג ועמיתיו (Weissberg et al., 2015).

1. **מיומנויות בתחום המודעות העצמית** - רמות גבוהות של מודעות עצמית דורשות יכולת להכיר בקשר שבין מחשבות, רגשות ופעולות. מיומנויות המודעות העצמית כוללות הבנה עצמית, הערכה של חוזקות ואזורי חולשה, הימצאות במצב רגשי חיובי, אופטימיות ותחושת מסוגלות עצמית.
2. **מיומנויות בתחום הניהול העצמי** - מיומנויות ועמדות המאפשרות ייסות התנהגות ורגשות, לרבות דחיית סיפוקים ושליטה בדחפים, התמדה מול קשיים, תכנון והתארגנות כדי לממש מטרות חינוכיות ואישיות.
3. **מיומנויות בתחום המודעות החברתית** - כוללות את היכולת להחזיק בעמדה של האחר, בעל רקע או תרבות שונה ולחוש אמפתיה ואהדה כלפיו. נוסף לכך, תחום זה כולל הבנה של נורמות חברתיות והכרה במשאבים ובתמיכה של בני משפחה, בית ספר והקהילה.
4. **מיומנויות בתחום היחסים הבין-אישיים** - רכישת כלים לבניית מערכות יחסים בריאות ומספקות ויכולת פעולה בהתאם לנורמות חברתיות. בכלל זה כלולים היכולת לתקשר באופן ברור, להקשיב באופן פעיל, לשתף פעולה, לעמוד

3. **מיומנויות חברתיות** - מאפשרות לפרט לפרש את התנהגות האחר, לנווט במצבים חברתיים מורכבים ולקיים אינטראקציות חיוביות עם אחרים. המיומנויות האלו נדרשות כדי לעבוד עם אחרים בצוות, לפתור בעיות חברתיות, לבנות מערכות יחסים חיוביות ולחיות עם אחרים.

המשגה תיאורטית לתהליך הפיתוח של המח"ר בסביבה החינוכית מוצגת במודל המארגן ל-SEL של ג'ונס וביופרד (2012), על פיו מודגשים במרכז שלושת מקבצי הכישורים של המח"ר שצוינו לעיל. הערכים, הפרספקטיבה, והזהות (המכונים ביחד belief ecology) אשר מקיפים את מקבצי הכישורים מייצגים את המרכיבים המשפיעים על האופן שבו האדם רואה, מבין את עצמו ואת העולם סביבו ופועל בזיקה להם. המודל מדגיש בעיקר את התהליך של הלמידה החברתית-רגשית. במובן הרחב, מוצג בו ההקשר הקהילתי-חינוכי, דוגמת המצב הסוציו-אקונומי של הקהילה והמדיניות החינוכית. במקביל, תורמים מאפייני המורה ומיומנותיו בתחום הפדגוגי והחברתי-רגשי לטיפול אקלים כיתה מקדם; ליישום אפקטיבי של תוכניות לטיפול מח"ר ולקידום המח"ר של התלמיד. אלו מביאים לתוצאות חברתיות-רגשיות חיוביות. בה בעת משפיעים הרקע והמיומנויות של המורה באופן ישיר על תוצאות חברתיות-רגשיות בטווח הקצר, כגון הפחתה בתוקפנות, ירידה בשיעורי הדיכאון ועלייה בתחושת המסוגלות החברתית. על פי המודל התיאורטי, מקושרות המח"ר של הלומדים באופן ישיר גם לתוצאות חיוביות בטווח הארוך.

השוואה בין המודלים מלמדת כי נוסף להבדל במקבצי הכישורים המומשגים, המודל של CASEL מתייחס לתהליך הלמידה החברתית-רגשית במעגלי החיים של התלמיד באופן כללי, ואילו המודל של ג'ונס וביופרד מפרט את תהליך הלמידה לאורך ציר זמן וכלולות בו תוצאות מיידיות וארוכות טווח, המדגישות את התועלת הרבה הנובעת מעצם הלמידה החברתית-רגשית.

התרומה של הלמידה החברתית-רגשית והשפעתה

התרומה של הלמידה החברתית-רגשית מודגשת בספרות המחקר. ככלל, המחקר מלמד שמורים ומורות בעלי מיומנויות חברתיות רגשיות מפותחות מגיעים לתוצאות חיוביות בכיתותיהם בהקשר למשתנים, כמו אקלים כיתה חיובי והישגים לימודיים (Roorda et. al, 2011; Jennings & Greenberg, 2009). במחקר אחר עלה שמורות בעלות מח"ר מפותחות תורמות להתפתחותן של יכולות חברתיות-רגשיות בקרב התלמידים (Goroshit & Hen, 2016). טיפוחן של המח"ר גם תורם להישגים לימודיים. למשל, תלמידים שמסוגלים לבקר ולווסת את דחפיהם ואת רגשותיהם הם בעלי סיכוי גבוה יותר להצליח במבחנים סטנדרטיים (Elias & Haynes, 2008).

בלחצים חברתיים בלתי מתאימים, לנהל מחלוקות באופן מקדם ולבקש עזרה בעת הצורך.

5. **יכולת קבלת החלטות אחראית** - כוללת את היכולת לשקול סטנדרטים אתיים, שיקולי בטיחות, נורמות מתאימות של התנהגות מסוכנת, הערכה מציאותית של ההשלכות של פעולות שונות ושקילה של מצב בריאות ורווחה אישית עצמית ושל האחר.

המשגה תיאורטית של מיומנויות ה-SEL המאפשרות חוויה מוצלחת בכיתה, בבית הספר, בבית ובקהילה מוצגת במודל ה-SEL במעגלי החיים של התלמידים (CASEL, 2020). בליבת המודל מוצגים חמשת אשכולות ה-SEL שתוארו לעיל. במרחב החיצוני נמצאים ארבעה מעגלי החיים של התלמיד: הכיתה, בית הספר, המשפחה והקהילה. ניתן לראות הקבלה בין מעגלים אלו לבין מעגלי ההשפעה על התפתחות הפרט המתוארים במודל האקולוגי של ברונפנברנר (כפי שמתוארים למשל אצל Lau & Ng, 2014). בכל אחד מהמרחבים האלו מיומנויות ה-SEL נלמדות באופנים שונים: בכיתה נלמדות המיומנויות באמצעות תוכניות לימוד והקנייה שיטתית; ברמה הבית ספרית מוטמעות המח"ר באמצעות תהליכים בית ספריים והן מושפעות גם ממדיניות חינוכיות; בבית - המשפחות והמטפלים מקיימים שותפויות עם בית הספר לטיפול מח"ר של התלמידים והקהילה מספקת הזדמנויות ללמידה בסביבה הטבעית. בזמנית מייצגים המעגלים השונים גם את מכלול הסביבות שבהן באות המח"ר לידי ביטוי.

המודל המארגן של ג'ונס וביופרד

ג'ונס וביופרד (Jones & Bouffard, 2012) מחלקות את המיומנויות החברתיות-רגשיות לשלושה מקבצי כישורים בדגש על ארגון תהליך הלמידה החברתית-רגשית, ההקשרים שבהם הלמידה מתקיימת ותוצאותיה. להלן שלושת מקבצי הכישורים.

1. **תהליכים קוגניטיביים** - מיומנויות וכישורים המאפשרים להשיג מטרות אישיות. בין כישורים אלו ניתן למנות את הפונקציות הניהוליות, הכוונה עצמית (self-regulation), קבלת החלטות. כישורים אלו נדרשים בכל מצב שבו על הפרט לקבל החלטות, לפתור בעיות ולהתגבר על דחפים.
2. **תהליכים רגשיים** - מיומנויות וכישורים המאפשרים לזהות, לבטא ולווסת רגשות אישיים, כמו גם להבין את רגשותיו של האחר. כישורים אלו מאפשרים לפרט לעבד את רגשותיו ולפעול באופן פרו-חברתי בסיטואציות מעוררות מבחינה רגשית. ללא זיהוי רגשות אישיים, ויסות רגשי-התנהגותי, אמפתיה כלפי אחרים והבנת נקודת מבט לא ניתן לקיים תהליכים בין-אישיים מקדמים.

פיתוח המח"ר במערכת החינוך בישראל

בשנים האחרונות מואץ הפיתוח של תוכניות התערבות והטמעה של המח"ר גם במערכת החינוך בישראל - במסגרות שעניינן בשדה החינוכי בבתי הספר ובגנים, במסגרת הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה ובמסגרות להכשרת מורים. תוכניות ההתערבות מתבצעות באמצעות מגוון תהליכי הדרכה מכוונים, כפי שיפורט להלן. בהתערבות פרטנית שבוצעה במהלך הפיתוח המקצועי של עובדי הוראה במסגרת לימודי התואר השני בוצע מחקר שעסק ביישום תוכנית מעטפת לקידום מח"ר. התוכנית בוססה על עבודה שיתופית בין פסיכולוג לעובדי הוראה. ממציא המחקר מספקים מידע על אודות הכלים שבאמצעותם ניתן לפתח את המח"ר. אלו עשויים לספק ממשק עבודה טיפולי משותף לפסיכולוגים ולמורים חינוכיים (יריב ופורשר, 2020; Yariv, 2020).

בהתערבויות קבוצתיות הופעלה מתודה של מחקר פעולה שמלווה סמינריון בלימודי התואר השני. בסמינריון פותחו המח"ר כחלק מהרחבת מיומנויות הסטודנטיות בגישות להדרכה ולניהול וכחלק מגיבוש הזהות המקצועית (חמי, קספרסקי ומשכית, 2022). מתודה נוספת שהופעלה לקידום המח"ר בוצעה באמצעות תוכנית הסימולציות הארצית (סמ"ל). רן ויוספסברג (2021) מתארות מספר מיומנויות תקשורת בין אישית מרכזיות שאותן ניתן לפתח באמצעות סימולציות: אמפתיה, הקשבה פעילה, אסרטיביות, שאילת שאלות, הצבת גבולות והכלה וקבלת שונות. ממציא המחקר בתחום הסימולציות מלמדים על תרומתן של הסימולציות לטיפול המח"ר בקרב עובדי הוראה (Kasperski & Crispel, 2021; Levin & Flavian, 2020; Yablou, Iluz, & Hershkowitz, 2021).

מחקרים שבחנו תוכניות ספציפיות ללמידה חברתית רגשית מצביעים על השפעה חיובית של תוכניות אלו על האקלים הכיתתי, על התמיכה ההוראתית של מורים, על שיעורי הנשירה של תלמידים מבית הספר ועל מניעת בריונות ותוקפנות של תלמידים (Brackett et al., 2012). מחקר שעקב אחר כ-500 תלמידים לאורך שלוש שנים מלמד שתלמידים, הלומדים אצל מורים שאימצו את גישת הלמידה החברתית רגשית, נמצאו בעלי מיומנויות חברתיות מפותחות, יכולת לימודית טובה והישגים גבוהים יותר במבחנים סטנדרטיים (בהשוואה לתלמידים שלמדו אצל מורים שלא אימצו גישה זו; Brock et al., 2008). ההשפעה ארוכת הטווח (12-15 שנים) של תוכנית לפיתוח מיומנויות חברתיות רגשיות נבדקו גם בקרב כ-600 תלמידים והורים. ממציא המחקר העלו שלמשתתפים בקבוצת הניסוי היה סיכוי גבוה יותר להיות בעלי השכלה על-תיכונית (34% בקבוצת הניסוי לעומת 22% בקבוצת הביקורת) ואינדקס סוציו-אקונומי ממוצע או מעליו (93% בקבוצת הניסוי לעומת 84% בקבוצת הביקורת). עוד נלמד שהמשתתפים בקבוצת הניסוי השתתפו יותר בפעילויות קהילתיות והתנדבותיות והיו בעלי פחות סימפטומים להפרעות נפשיות (Hawkins et al., 2008).

במחקר הסוקר מעל ל-200 תוכניות כאלו (Durlak, et al., 2011) מוצגות תוצאות חיוביות המקושרות לתוכניות ללמידה חברתית רגשית, והן נמצאו בקטגוריות האלה: **מיומנויות** חברתיות רגשיות של התלמידים, **עמדות** התלמידים כלפי הארגון החינוכי, **התנהגויות** מקדמות בסביבה החינוכית ו**ביצועים** בבית הספר. לוח 1 מציג בסקירתו של שפרלינג (2018) רשימה של תוצאות חיוביות שלהן ניתן לצפות בעקבות התערבויות לקידום הלמידה החברתית רגשית בבית הספר.

ביצועים בבית הספר	התנהגות בבית הספר	עמדות כלפי בית הספר
☐ ביצועים טובים יותר בתחומי ליבה	☐ התנהגות חברתית	☐ תחושת קהילתיות
☐ מודעות פונולוגית מפותחת יותר	☐ הפחתה בהיעדרויות	☐ מוטיבציה לימודית ושאילות לימודיות
☐ שיפור בביצועים לאורך זמן	☐ שיפור בהשתתפות בכיתה	☐ הבנה טובה יותר של תוצאות התנהגות
☐ שמירה על רמת הישגים במבחנים סטנדרטיים	☐ הפגנת מאמץ גדול יותר	☐ התמודדות טובה יותר עם לחץ בביה"ס
☐ יכולת טובה יותר לפתרון בעיות	☐ נטייה ללמידה עצמאית	☐ גישה חיובית כלפי ביה"ס
☐ שימוש באסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה יותר	☐ הפחתה בתוקפנות ובעיות התנהגות והפחתה בהתנהלות עוינת	
☐ שיפור בהמשגה לא מילולית	☐ הפחתה בנשירה	
	☐ הפחתה בהשעיות	
	☐ מעבר טוב להמשך לימודים	
	☐ מעורבות גבוהה יותר בלימודים	

לוח 1. התוצאות החיוביות של הלמידה החברתית רגשית בקטגוריות השונות (שפרלינג, 2018)

A longitudinal analysis of the contribution of the responsive classroom approach. *Journal of School Psychology*, 46, 129-149. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2007.02.004>

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2020). *Core SEL Competencies*. <https://casel.org/fundamentals-of-sel/what-is-the-casel-framework/>

Elias, M.J., & Haynes, N.M. (2008). *Social competence, social support, and academic achievement in minority, low-income, urban elementary school children*. *School Psychology Quarterly*, 23(4), 474-495. <https://doi.org/10.1037/1045-3830.23.4.474>

Goroshit, M., & Hen, M. (2016). Teachers' empathy: Can it be predicted by self-efficacy? *Teachers and Teaching*, 22(7), 805-818. <https://doi.org/10.1080/13540602.2016.1185818>

Hawkins, J. D., Kosterman, R., Catalano, R. F., Hill, K. G., & Abbott, R. D. (2008). Effects of social development intervention in childhood 15 years later. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 162(12), 1133-1141. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2593733/>

Jennings, P.A., & Greenberg, M.T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491-525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>

Jones, S. M., & Bouffard, S. M. (2012). Social and Emotional Learning in Schools: From Programs to Strategies. *Social Policy Report*, 26(4), 3-22. <https://doi.org/10.1002/j.2379-3988.2012.tb00073.x>

Jones, S., Brush, K., Bailey, R., Brion-Meisels, G., McIntyre, J., Kahn, J., Nelson, B., & Stickle, L., (2017). *Navigating SEL from the inside out, looking inside & across 25 leading SEL programs: a practical resource for schools and OST providers*. Harvard School of Education. https://web.archive.org/web/20180426100052id_/https://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/Documents/Navigating-Social-and-Emotional-Learning-from-the-Inside-Out.pdf

Kasperski, R., & Crispel, O. (2021). Preservice teachers' perspectives on the contribution of simulation-based learning to the development of communication skills. *Journal of Education for Teaching*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/02607476.2021.2002121>

Kats Gold, I., Kopelman-Rubin, D., Mufson, L. & Brunstein Klomek, A. (2021). I Can Succeed for Preschools: A Randomized Control Trial of a New Social-emotional Learning Program. *Early Education and Development*, 32(3), 343-359, <https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1755777>

Kopelman-Rubin, D. (2017). I Can Succeed-Junior High (ICS-JH), a new School-Based Intervention based on IPT-A for Students Diagnosed with Specific Learning Disorders: early outcomes. *Presented at International ISIPT Conference. Toronto, Canada. June, 7, 2017.*

Kopelman-Rubin, D., Mufson, L., Siegel, A., Kats-Gold, I., Weiss, N & Brunstein-Klomek, A. (2021). I can succeed, a new social emotional learning program for children based on interpersonal psychotherapy for adolescents. *European Journal*

במחקרים שנעשו בגני חובה, בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים במסגרת תוכנית התערבות קבוצתית - א.י.ל (אני יכול להצליח) יושמו המח"ר בקרב הלומדים במסגרות השונות. ממצאי המחקרים מצביעים על שיפור בתחום הרגשי, שיפור יכולת הניהול העצמי, הפחתה בסממנים של עצבות ודיכאון, הפחתה באלימות ובריונות, עלייה בתחושת השייכות לבית הספר ושיפור בהישגים הלימודיים (Kats Gold et al., 2021; Kopelman-Rubin, 2021; Kopelman-Rubin, 2017).

בערך זה הוצגו המושג 'למידה חברתית-רגשית' ומודלים מרכזיים להמשגתו. נושאים נוספים מוקדו באופנים ובהקשרים המקדמים את המח"ר בקרב לומדים במערכות חינוך. כמו כן הוצגו ממצאים של מחקרים שנעשו בישראל בתחום המח"ר המעידים על התרומה של המח"ר. המחקרים שהוצגו מדגישים את הצורך בפיתוח תוכניות לפיתוח המח"ר במערכות חינוך, והם מלמדים על חשיבות יישומן של מיומנויות חברתיות-רגשיות להצלחה עכשווית ועתידית של לומדים. חשיבות יישום זה מועצמת גם לנוכח ההשלכות של מגפת הקורונה על המצב הרגשי-חברתי של הלומדים (אטיה מלכי, 2021).

המקורות

אטיה מלכי, ע' (2021). ההשפעה של למידה מרוחק על היבטים רגשיים וחברתיים, דרכי פעולה, הוראה ודרכי התמודדות עם אתגרים רגשיים-חברתיים של למידה מרוחק. סקירת ספרות שהוגשה ללשכת המדען הראשי, משרד החינוך.

בנבנישתי, ר' ופרידמן, ט' (עורכים) (2020). טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך - סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות. יוזמה - מרכז לידע ולמחקר בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

יריב, א', פורשנר, ר' (2020). תוכנית מעטפת: כלים מבוססי SEL כשפה משותפת של פסיכולוגים חינוכיים ומורים. פסיכולוגיה עברית. <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=4054>

קספרסקי, ר' וחמי, מ' (2021). פיתוח שאלון להערכת מיומנויות חברתיות-רגשיות (SEL) לבחינת ההשפעות של למידה מבוססת סימולציות בקרב אנשי הוראה: דוח מחקר מסכם. מכון מופ"ת.

רן, ע' ויוספברג בן-יהושע, ל' (2021). סימולציות בחינוך: מושגי יסוד, שאלות מפתח ומודלים נבחרים. הוצאת מכון מופ"ת, מרכז המידע הבין-מכללתי.

שפרלינג, ד' (2018). למידה חברתית רגשית: מיפוי מושגי, בסיס תיאורטי ואמפירי. בתוך ל' יוספברג בן-יהושע (עורכת). סקירה מוזמנת כחומר רקע לעבודת צוות המומחים לנושא טיפוח והטמעה של למידה חברתית-רגשית במערכת החינוך. <https://education.academy.ac.il/hebrew/>

Brackett, M. A., Rivers, S. E., Reyes, M. R., & Salovey, P. (2012). Enhancing academic performance and social and emotional competence with the RULER feeling words curriculum. *Learning and Individual Differences*, 22(2), 218-224.

Brock, L.L., Nishida, T.K., Chiong, C., Grimm, K.J., & Rimm-Kaufman, S.E. (2008). Children's perceptions of the classroom environment and social and academic performance:

of Developmental Psychology, 18(1), 112-130, <https://doi.org/10.1080/17405629.2020.1768068>

Lau, J., & Ng, K. M. (2014). Conceptualizing the counseling training environment using Bronfenbrenner's ecological theory. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 36(4), 423-439. <https://doi.org/10.1007/s10447-014-9220-5>

Levin, O., & Flavian, H. (2020). Simulation-based learning in the context of peer learning from the perspective of preservice teachers: a case study. *European Journal of Teacher Education*, 1-22. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1827391>

Roorda, D.L., Koomen, H.M.Y., Spilt, J.L., & Oort, F.J. (2011). The influence of affective teacher-student relationships on students' school engagement and achievement: A meta-analytic approach. *Review of Educational Research*, 81, 493-529. <https://doi.org/10.3102/0034654311421793>

Weissberg, R.P., Durlak, J.A., Domitrovich, C.E., & Gullotta, T.P. (2015). Social and emotional learning: Past, present, and future. In J.A. Durlak, C.E. Domitrovich, R.P. Weissberg, & T.P. Gullotta (Ed.), *Handbook of social and emotional learning* (pp. 3-19). Guilford Press.

Yablon, Y. B., Iluz, S., & Hershkowitz, S. (2021). Simulation-based learning for Rabbi-teachers dealing with conflicts in education. *British Journal of Religious Education*, 1-10. <https://doi.org/10.1080/01416200.2021.1973371>

Yariv, E. (2020). Towards closing the treatment gap: a team-led model of brief psycho-educational intervention. *Journal of Public Mental Health*, 20(1), 33-42.